

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 1

26 Kasım 2014 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat PAKDİL (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Reşat DOĞRU (Tokat)

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, değerli üyelerimiz, saygıdeğer basın mensupları; 24'üncü Dönem Beşinci Yasama Yılı 37'nci toplantımızı açıyoruz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Bugün gündemimizde Tokat T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporunun görüşülmesi ile Adana Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ile Açık Ceza İnfaz Kurumu Kampüsü İnceleme Raporunun görüşmeleri var.

Gündeme geçmeden önce, dün Meclisimizde Genel Kurulumuzda bir araştırma komisyona kurulmasına karar verildi. Tüm partilerin burada önerleriyle ve oylarıyla araştırma komisyonunun kurulmasına karar verildi. Kadına yönelik şiddetin araştırılmasıyla ilgili bir komisyon bu, araştırma komisyonu. İnsan Hakları Komisyonu olarak biz bu çalışmayı daha önce 24 Mayıs 2014 tarihinde aslında genişçe de bir raporla yapmış ve kararlaştırmıştık, raporlaştırmıştık. Alt Komisyon Başkanımız Sayın Ülker Güzel'di. Uzunca da bir çalışma yaptılar. Güzel de bir rapor hazırladılar. Bu raporu da kaynak olarak biz burada sunacağız ama tabii ki son zamanlarda gene olaylar artarak devam ettiği için böyle bir araştırma komisyonu kurulmasına ihtiyaç duyulmuş, fazla mal göz çıkarmaz kabilinden böyle de bir araştırma yapılmasında bir mahzur yok ama İnsan Hakları Komisyonu olarak biz iki yıl önce bu çalışmayı detaylı bir şekilde yapılmış vaziyette ama demek ki biraz...

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Sebep şudur herhâlde: Kadına karşı şiddetin araştırılması ve kadın başlığı yok ya, İnsan Hakları Komisyonu yaptığı içindir.

BAŞKAN – Evet. Tabii bu raporda birçok öneri de var. Bu rapordan sonra kanun çıktı, birtakım gelişmeler oldu ama neyse belki bu raporun üzerinden istifade ederek birtakım yeni öneriler de getirilebilir diye ifade ediyorum.

Alt Komisyon Başkanımıza söz vermeden önce Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünde ceza ve tevkifevlerinin durumuyla alakalı birtakım bilgiler aldık. Güncel bilgiler bunlar. Dün itibarıyla cezaevlerinde 156.195 tutuklu ve hükümlü kalıyor. Bunun 124.427'si kapalı cezaevlerinde, 37.768'i ise açık cezaevlerinde kalmakta. Bunların tasnifleri var. Adli suçlar burada çok öne çıkmış. 148.193 adli vakalardan dolayı ceza alan tutuklu ve hükümlüler var.

SİNAN AYDIN AYGÜN (Ankara) – Başkanım, onları bize dağıtsanız. Takip etmekte zorlanıyoruz.

BAŞKAN – Tamam, bundan size birer fotokopi çoğaltırım. Elinizde olsun.

6.189 terör hükümlüsü var. Ben mesela bu sayının çok daha fazla olduğunu tahmin ediyordum ama demek ki o tahminimizden daha azmış. Çıkar amaçlı yani çete, örgüt suçlarıyla alakalı 1.813 tutuklu ve hükümlü var. Tutuklu, hükümlü, hükümlü olarak ayrılmışlar. 156.195'in 22.484'ü tutuklu. Yani bu sayı çok aşağılara inmiş. Hükümlü dediğimiz yani Yargıtayda dosyası bekleyen 11.538 kişi var. Hükümlü yani Yargıtayda cezası kesinleşmiş ve şu anda infaz hâlinde olan 122.173 kişi. Cinsiyete göre bir ayırım var bir de çocuk durumuna göre. 148.535 erkek tutuklu ve hükümlü var, 5.607 kadın tutuklu ve hükümlü, 2.053'de 18 yaşından aşağıda çocuk saydığımız tutuklu ve hükümlü var. Böylece de geniş kapsamlı bir durum almış. Bu istatistiklere göre şu andaki cezaevi kapasitesi 163.251 kapasite var. Yani bu kapasiteyi aşmamış gözüküyor ama tabii bunun dengeli dağıtılamamaktan kaynaklanan bazı sorunlar var. Yani belki İzmir'de açık olabilir, yani kapasite azlığı olabilir ama belki de Mardin'de farzımuhal kapasite yüksekliği olabilir. Ama genel toplamda kapasiteyi aşmamış gibi bir oran var. Bunları da vermiş oldum. Şimdi bunu fotokopi çektiyip değerli üyelerimize dağıtalım.

Alt Komisyon Başkanı Sayın Ayşe Türkmenoğlu'na sözü vereyim. iki raporu da birlikte özetleyelim.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Önce Kerim Bey anlatacak.

BAŞKAN – Tamam, olabilir. Fark etmez, ikisini aynı anda görüşelim, ayrı ayrı oylayalım. Önce Ayşe Türkmenoğlu'na bir sözü verelim. Siz bir Ceyhan'ı özetleyin. Sonra Kerim Bey'e Tokat'la alakalı veriniz.

AYŞE TÜRKMEÑOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çocuk koğuşunda kalan 2 erkek çocuk mahpus arasında taciz ve tecavüz olaylarının basına yansması ve bununla ilgili yoğun bir gündem oluşturulması ve bize yansması sonucu oraya incelemeye gittik. Cezaevi idaresi ve savcısı tarafından Alt Komisyon heyetine söz konusu iddiaya konu olan olayların 2014 yılı şubat ayının 17'sinde gerçekleştiği ya da iddia edildiği, aynı gün mağdur çocuğun şikâyeti üzerine hem adli hem de konuya ilişkin sorumluluğu bulunan görevliler hakkında idari soruşturma başlatıldığı beyan edildi. Açılan adli soruşturma kapsamında olaya karışan 2 erkek çocuğun üzerindeki kıyafetlere, koğuştaki bulunan bütün yatak, yorgan ve nevresimlerle konuyla ilgili diğer bazı eşya ve elbiselere de el konulmak suretiyle adli tıp kurumuna gönderildiği belirtildi. Söz konusu olaya ilişkin adli ve idari soruşturmalar şubat ayında açılmış ve devam ederken nisan ayı sonlarından itibaren basın yayın organlarında konuya ilişkin haberler yer almaya başlamıştı. Biz gittiğimizde tecavüzü gerçekleştirdiği iddia edilen çocuk yoktu cezaevinde. Biz o koğuşa gittik. Orada aynı koğuştaki çocuklarla görüştük, olayı duydunuz mu ya da bu tip olayların yaşandığına dair herhangi bir şüpheniz var mı diye konuştuk. Çocukların beyanı "Böyle bir şeyin mümkün olmadığı" şeklindeydi bize. Yine orada söylenen cezaevindeki koğuştaki bulunan banyo ve tuvalet yan yana, çocuklardan birisi banyoya girdiğini, diğer, işte tecavüz edenin de öbür taraftaki tuvalete girdiği ve aradaki yarım metre ya da daha fazla olan boşluktan öbür tarafa geçerek bu tecavüz olayını gerçekleştirdiği söylendi. Ama ikisi de aynı yaşlarda ve aynı vücut ölçülerinde, nasıl böyle bir şey oldu biz de çok anlayamadık doğrusunu isterseniz.

Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun ilk olarak 1/5/1988 tarihinde koğuş sisteminde hizmet vermek üzere açıldığı da belirtildi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 2

Ben kısaca bu sonuç kısmından bahsetmek istiyorum size. Söz konusu erkek çocuklarının yaşlarının 16 ile 17 olması, akran olmaları ve fiziksel olarak yetişkin birer birey görünümünde oldukları müşahade edildi. Yine bulundukları koşu kenderinden başka 3 hükümlü veya tutuklu çocuğun bulunması, koşu bahçesi ile koşu ortak yaşam alanının kameralar tarafından yirmi dört saat aralıksız izleniyor olması ve kayıt altına alınması gibi durumlar ve şartlarla iddia konusu olaya ilişkin kamera görüntüleri ve elde edilen diğer bulgular göz önünde bulundurulduğunda tecavüz veya taciz olayının yaşanıp yaşanmadığı hususunda gerçekten kesin bir kanaate sahip olmak da mümkün gözüküyor.

Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun çocuk koşu kenderinde kalan 2 erkek çocuk mahpus arasında taciz ve tecavüz olaylarının yaşandığı iddiası hazırlık soruşturması açılmak suretiyle yargı mercilerinin görev alanına girmiştir. Bu itibarla Anayasa'nın 138'inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "Hiçbir organ, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiyede bulunamaz." hükmü uyarınca söz konusu iddiaya ilişkin yargı mercilerince yapılacak soruşturmanın beklenmesi tabii ki bizim tarafımızca da uygun, böyle alınması gerekiyor yasal olarak. Ama böyle bir olayın yaşanıp yaşanmadığı ve cezaevi koşullarının buna elverişli olup olmadığı noktasındaydı zaten bizim araştırmalarımız ve cezaevi yönetiminin ve görevlilerinin bir ihmali, kusuru, kastı var mı, bunlarında tabii ki aydınlatması gerekiyordu. Bununla ilgili zaten idari soruşturmalar da devam ediyor.

12-18 yaş grubu arasında olup işlediği bir fiil sonucu hüküm giymiş olan çocukların yeniden eğitilerek suç ve suçun sonuçlarından arındırılıp iyi hâlli olarak topluma yeniden kazandırılmasını sağlamak amacıyla ülkemizde şu an için sadece İzmir ve Ankara illerinde bulunan çocuk eğitim evlerinin sayısının bir an önce artırılması bizce de gerekmekte. Eğitim evlerinde barındırılan çocukların bireysel özellikleri, hayat şartları ve suç işleme nedenleri belirlenerek kişiliklerini geliştirmeleri ve yeniden eğitilerek kendileri ve toplumla barışık bir hâlde yaşayabilmelerine imkân sağlayacak durum ve şartlar eğitim evlerinde oluşturulmaktadır.

Yine çocuk eğitim evlerinin yaygınlaştırılması suretiyle çocuk cezaevlerinden gelen dayak, cinsel taciz gibi şikâyetlerin minimuma ineceği veya tamamen kaybolacağı inancını taşımaktayız.

Ceza infaz kurumunda görüşülen tutuklu ve hükümlülerin kurum idarelerinin tutum ve davranışlarına ilişkin herhangi bir şikâyet iletmemesi yine bizler için olumlu bir unsur olarak not edildi. Çünkü gittiğimiz her cezaevinde bu bize yoğunluklu olarak söylendi. Çok istisnai durumdur cezaevi yönetiminden ya da infaz koruma memurlarından şikâyetler. Genelde memnuniyet belirtiliyor. Sadece işte en büyük sorun kalabalıklaşma, sıcak su sorunu, ısınma sorunu. Bunlar genel anlamda birçok cezaevinde belirtiliyor ama gittiğimizde bazıları bundan şikâyetçi bazıları da hiçbir sorunumuz yok diyor. Burada da belki kişinin dışardaki yaşam standardına göre beklentileri de farklı olabiliyor, bilemiyorum.

Diğer taraftan Ceyhan M Tipi Ceza İnfaz Kurumunda kapasite fazlası tutuklu ve hükümlünün barındırılıyor olmasının getirdiği sorunlara bir kez daha işaret etmemiz gerekiyor. Ülkemizin güney kesimlerinde özellikle yaz aylarında hem hava sıcaklığının yüksek seyretmesi hem de yüksek nem oranından dolayı mahpuslar koşullarında serin hava akımı oluşturmak amacıyla birden fazla pervane kullanmak durumunda kalıyorlar çünkü klimalara izin verilmiyor. Elektrikle çalışan pervaneler koşulları serinletmekte fakat yetersiz kalmakta. Koşu kenderinde bir serinlik oluşturmasının dışında fazla da elektrik enerjisi harcanmakta. Bu bölgelere uygun cezaevlerinin inşa edilmesinin uygun olacağı tabii ki daha önce müşahade edilmişti. Zaten Tarsus'ta bir kompleks yapılıyor. Yakında belki güneydeki birçok mahpus oraya toplanacak diye düşünüyoruz.

Ceyhan Cezaevinde plan ve proje tadilatları sonucu kapasite artırımı için çalışmalar yapılırken mahpuslar için futbol veya voleybol gibi sporların yapılmasına imkân sağlayacak açık veya kapalı bir spor salonu yapımı için bir plan ve program içerisinde bulunulmadığı anlaşılmıştır. Bu da özellikle genç insanların cezaevindeki vakitlerini değerlendirmeleri açısından çok önemli. Bunun büyük bir eksiklik olduğunu söylememiz gerekiyor.

Yine Ceyhan M Tipi Cezaevinin mutfağında pişen yemek ve kullanılan yağ gibi koku yapan malzemelerin kokusunun bazı zamanlarda mutfak bacasından koşu bölgelerine yoğun olarak geldiği şikâyeti mahpuslar tarafından bize bildirildi. Bacada filtre türü gibi bir şeyler var gibi söylendi ama tam da emin değiliz. Bunu da bir not olarak söylememiz gerekiyor. Birçok koşu kenderinde bununla ilgili şikâyetler duyduk.

Yine tutuklu ve hükümlülerden eğitim ve öğretime devam edenlerin okul kayıtlarının başladığı dönemde okul kayıt ve harç ücretlerinin çoğu mahpus tarafından karşılanmadığı, bütçe kısıtlılığı nedeniyle kurum bütçelerinden de karşılanmasında büyük sıkıntılar yaşandığı ifade edildi. Tabii bununla ilgili aslında kaymakamlıklara falan müracaat edildiğinde bu prosedür izlendiğinde yardımcı olunabiliyor ama bazı mahpuslar belki bu yöntemi bilmiyorlar ya da bu süreyi geçiriyorlar. Bu anlamda da sıkıntı çekiyorlar. Onu da belirtmemiz gerekiyor.

Heyet her iki ceza infaz kurumunda da yapılan meslek edindirme kursları, atölye çalışmaları ve sosyal faaliyetleri son derece başarılı ve memnun edici bulmuştur. Tahliye sonrası sosyal ve ekonomik hayata tutunma ve ceza infaz kurumunda bulunulduğu sürece geçirilen boş vakitleri değerlendirme bakımından bu tür çalışmaların büyük önem arz ettiği hepimizce malum. Yine özellikle yaz aylarında ziyaretçilerin ve mahkûmların daha sağlıklı bir ortamda görüş yapabilmeleri için klima takılması da memnuniyetle karşılandı.

Ceza infaz kurumlarının çalışma şartlarının zorluğu ve çalışmak için son tercih edilen kurumlar arasında olduğu bilinmekte. Bu özellikle cezaevi çalışanlarının sorunlarının da tabii ki gittiğimizde onlarla da görüşüyoruz, yoğun bir şekilde bize beklentilerini iletiyorlar. Bunlar raporlar hâlinde Adalet Bakanlığına, Ceza İnfaz Kurumları Genel Müdürlüğüne de bildiriyoruz. Bir anlamda onlar da gönüllü mahkûm şeklinde yaşıyorlar. Tabii ki sorunları çok fazla, dışarıda yaşayan, çalışan diğer vatandaşlara göre. Zor çalışma şartlarının gereği olarak nitelikli personel istihdamının artacağı düşüncesiyle personel özlük haklarında da iyileştirmeler memnuniyetle karşılanacaktır.

Ben şimdilik bu kadar özetlemiş olayım. Belki arkadaşlarımız raporu inceleyip soru da sorabilirler, hep beraber değerlendirebiliriz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım, yaptığınız çalışmadan ve sunumdan dolayı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu

Sayfa: 3

Hazırlık soruşturmasını yürüten savcıyla da görüştük. Böyle bir davanın açıldığını, ilk duruşmasının da yapıldığını, yani işin takdirini mahkemeye bıraktıklarını... Onlarda da böyle bir tereddüt var. Artık bakalım orada yargı süreci devam ediyor, mahkeme ne karar verecek.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – O yüzden fazla detaya girmek istemedim.

BAŞKAN – Tamam, sağ olun.

Sayın Kerim Yıldız, buyurun.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, Komisyonumuza 24'üncü Yasama Döneminde Tokat Cezaevinden bugüne kadar 61 tane başvuru olmuş. Bunların Cezaevi İzleme Kurulundan gelen şikâyetlerle örtüştüğünü; bunların bir kısmının yargısal hususlarla ilgili şikâyetler, keyfi tutum ve işlemler, nakil talepleri, sağlıkla ilgili hususlar olmak üzere şikâyetler gelmişti. Bunun üzerine Reşat Bey'in de talebiyle biz Tokat'a gittik. Bu ayın 6'sında gitmiştik. Tokat T Tipi Cezaevi 2009 yılında açılmış, şehre 30 kilometre mesafede. Bu, bir açıdan bir zorluk oluşturuyor gerek mahkûm ve tutuklularla yakınlarının ziyaretlerinde. Normalde bu cezaevinin kapasitesi 656 kişilik olarak tasarlanmış ama artırılmış şekliyle 1.040 kişilik bir cezaevi. Açık bölümünde ise kapasite 96 kişidir. Ancak şu anda bu cezaevinde yatmakta olan mahpus sayısı 1.009; 986'sı erkek, 16'sı kadın, 7 tane de çocuk bulunmakta. Koşullar 1 kişilik, 8, 10 ve 16 kişilik odalardan oluşuyordu. Değişik koşullara girdik, siyasi mahkûmlarla görüştük, adli mahkûmlar vardır, kadın koşulları. Kapasite olarak kapasitenin aşılmadığını görüyoruz. En çok şikâyetin olduğu kısım ise ziyaret ve nakil talepleri. Tokat Cezaevinde bulunan mahpusların yüzde 70'i başka illerden, uzak illerden gelen mahpuslardı. bunların çoğunun ailelerinin Tokat'a ulaşmasında zorluklar var. Düşünün, işte Şırnak'tan, Hakkâri'den, Van'dan veya Diyarbakır'dan gelen insanlar Tokat'a ulaşabilmek için iki gün yollara düşüyor. Gelip şehirde de kalırsa bir de 30 kilometre mesafeye gidiyor. Bu konuda ciddi şekilde muzdariplerdi. Doğrusu biz de hak verdik bu konuya. Yine cezaevinin uzakta olması ve insanların dinlenebilecekleri, oturabilecekleri, çay içebilecekleri bir ortam da yok. Yakın çevrede bir petrol istasyonu var, ancak oraya gidip bekleme imkânları olabiliyor. Bu konuda ciddi mağduriyetler yaşandığını gördük. Yine kış aylarında havanın soğuk olmasıyla da insanların -en azından yazın bekleme imkânları var, dışarıda da bekleyebilirler ama- kış aylarında daha çok bu sıkıntıyı çektiklerini gördük.

Şikâyetlerin biri de sağlıkla ilgili. Bir daimî aile hekiminin olmaması sıkıntı yaratıyordu. Talepleri üzerine her gün saat 09.00 ve 12.00 arasında bir hekimin gelip muayene yaptığını belirttiler. Yine acil hastalar için bir ambulansın sürekli bulunması talebi haklı bir talepti. Bunu da raporumuza yansıttık. inşallah gerçekleşir.

Telefon görüşme hakkıyla ilgili her cezaevinde olduğu gibi burada da haftada bir kez on dakika ancak görüşebildiklerini, bunun artırılması talebi her cezaevinde olduğu gibi burada da vardı.

Radyo kanallarıyla ilgili şikâyet vardı. Sadece TRT radyoyu dinlediklerini, diğer radyoların da olması için talepleri vardı. Cezaevinde yirmi tane televizyon izlenebiliyor. Bu da anket sonucu talebe göre en çok talep edilen ilk yirmi televizyon izlenebiliyor.

Fiziki kapasitede kapalı tip cezaevinde herhangi bir sorun yoktu. 1.009 mahkûm veya tutuklu bulunuyordu. Kapasite 1.040. Ancak açık cezaevinde kapasite fazlası, 169 kişi kalıyor, 96 olması gerekirken orada bir sıkıntı yaşanıyor.

Bazı faaliyetlerle ilgili talepleri vardı. Atölye ve kurslar mevcut, bunlar işliyor ama yetersiz olduklarını, birçok kişi atölyede çalışmak istediklerini, kursa gitmek istediklerini. Bunun yanında sporla ilgili haftada bir spor yapabildiklerini, bunun yetersiz olduğunu, bazen yarım saat, en fazla bir saat olabildiği. Bunun artırılması talebi vardı. Daha önce bu tip şikâyetler de olmuş.

Cezaevi personeline herhangi bir şikâyet yoktu. İnsani muamelenin iyi olduğunu, herhangi bir kötü muamelenin olmadığını belirttiler. Yine ısıtma ve sıcak su probleminin pek olmadığını belirttiler. Kadınların özellikle bir kuaför talebi vardı. Erkeklerin bu konuda bir şikâyeti yok.

BAŞKAN – Kaç kadın var?

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – 16.

İşe bedeliyle ilgili şikâyetleri vardı. Gerçi 2013 yılında yüzde 25'lik bir artışla günlük 5 TL'ye çıkarılmış. Bunun da yetersiz olduğunu belirttiler.

Telefon görüşmelerinde telefon kabininin ses yalıtımının yapılması, açıkta konuştuklarını, onu da raporumuza yansıttık.

Özellikle çamaşır makinesiyle ilgili, diğer cezaevlerinde de aynı talepte bulunulmuştu. Bazı cezaevlerinde bulunabiliyor ama burada da yoktu. Kendi çamaşırlarını yıkamaları amacıyla eğer koşullarda çamaşır makinesi olursa çok verimli bir şey olur, insanlar da o sıkıntıyı çekmezler.

Bundan sonra Reşat Bey'e de söz verin. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Reşat Bey de sanırım katıldı değil mi?

O zaman önce Alt Komisyon üyelerimize söz verelim, ondan sonra diğer arkadaşlarımıza verelim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tokat ziyaretine katılan arkadaşlarımıza ve raporu hazırlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum. Hakikaten güzel, kapsamlı bir rapor hazırlanmış. Uzmanlarımıza ve tüm arkadaşlara teşekkürlerimi sunarım.

Tabii cezaevinin incelenmesi, oraya gidilmesiyle ilgili olarak ben de Tokat Milletvekili olmam hasebiyle zaman zaman oradaki insanlardan talepler vardı. O talebi biz de Ayşe Hanım'a ilettik, sizlere ilettiğimiz. Gerçi çok büyük katılım olmasa da üç arkadaş orayı ziyaret ettik ve güzel de bir çalışma yapılmış oldu.

Tabii, Tokat Cezaevinin özelliği, cezaevinin şehrin epey uzak bir yerinde olması. Kerim Bey'in de ifade etmiş olduğu gibi 30 kilometrenin üzerinde bir yerde olmuş olması ve aynı zamanda da Tokat'ın en soğuk yeri olması dolayısıyla birçok problemlerle karşı karşıya olunan bir yer. Tabii şimdi buranın yapımını arkadaşlar bilmiyor ama epey bir çekişme oldu. Tokat Milletvekilimiz Orhan Bey de bilir. Yani nereye yapılsın, şuraya yapılsın, buraya yapılsın diye epey bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu

Sayfa: 4

çeğişmenin neticesinde arsanın bedava olması düşünülerek oraya yaptılar. Fakat tabii bedava arsa ama akabinde gelen maliyetin de ne kadar yüksek olduğunu arkadaşlar hep beraber gördük.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Bedava sirke baldan tatlıdır atasözünü var ya.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Evet, herhâlde.

Isıtmak çok zor, artık personelin gidiş gelişi çok, bir sürü personel kalıyor, 300'e yakın insan çalışıyor. Hepsinin çoluk çocuğu var, orada kalma şansları falan yok. Dolayısıyla, mahkemeler Tokat merkezde. Orada Çamlıbel diye bir belde var. Burası belediye. 2 bin nüfusun altında olmasına rağmen cezaevi nüfusundan dolayı kapanmayan bir yer burası. Cezaevi nüfusu belediyeye sayılınca, oradan kurtardı, kapanmadı, yoksa kapanan belediyeler içerisinde olacaktı. Böyle mahrumiyet içerisinde olan bir yer.

Bunları şunun için söylemek isteriz: Bundan sonra yapılacak olan cezaevlerinin en azından devleti zarara uğratmayacak şekilde böyle şehir merkezine yakın veyahut da daha fazla ısınma imkânı falan olabilen bir yerde olması ve akabinde bir kampüs şeklinde olması noktasındadır.

Kampüs şeklinde burası da yapılabilirdi. En azından kampüs şeklinde yapılmış olsa içerisinde her türlü imkânın olduğu yani bir şehir merkezi kurulabilecek bir şekilde olsaydı, o noktada daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

Tabii, kapasitesi yükseltilmiş ama açık cezaevinin kapasitesi bayağı aşmış durumda. Şayet bu cezaevi burada devam edecekse bu açık cezaevinin kapasitesinin artırılması lazım. Ayrıca, Tokat'ın bazı ilçelerinde de açık cezaeviyle ilgili bazı talepler olmuştur. Niksar'da, Erbaa'da, yine Akkuş bölgesinde. Bazı atıl olan binaların açık cezaevi şekline geçmesi noktasında da talepler olmuştur. Bu noktada da bir çalışma yapılabilirse Tokat Cezaeviyle bağlantılı olarak, oralarda da insanlar istihdam edilebilir hem de o bölgeye ekonomik olarak bir katkı sağlar diye düşünüyorum.

Tabii, bizim buradaki ziyaretlerimiz esnasında... Biraz önce de söylendiği gibi, kampüs olmamasından dolayı ziyaretçilerin çok büyük sıkıntıları var. Yani orası da kışın çok yoğun olduğu bir yer olunca, bir de ziyarete gelen insanların hâliyle dışarıda kalmış olması, beklemesi de birçok hastalığı, sıkıntıyı da beraberinde getiriyor.

Yine, ziyaretlerimiz esnasında yapmış olduğumuz o koşu ziyaretlerinde, aşağı yukarı Tokat'ın dışındaki herkesin kendi bölgelerindeki cezaevlerine gitme noktasında istekleri vardı. Onu özellikle biz tespit ettik.

Bir de, ayrıca, bazı koşullarda, "siyasi koşullar" dediğimiz yerlerde yeniden yargılanmak istediklerini ifade ettiler, bilhassa HÜDA-PAR'cılarının kalmış olduğu yerlerde. Biz de yeniden yargılanmak istiyoruz diye bazı istekleri dile getirdiler. Bunları da söyleyeceğimizi söylediğimiz için burada ifade etmek istiyorum. Onların konusunu da gündeme getirmek mecburiyetindeyiz.

Burada, ayrıca, özellikle her cezaevinde olduğu gibi telefon görüşmelerindeki şikâyet orada da var. Sportif faaliyetler konusunda eksiklik aynı şekilde var.

Bir de, biz oraya gitmeden önce bize bildirilen bilgiler içerisinde yangına müdahale sistemlerinin çalışmadığı şeklindeydi. Yangınla ilgili Allah korusun bir şey olsa, oraya yetişilebilmesi... Oraya en yakın 30 kilometre Tokat. Oradaki Çamlıbel belediyesinin de çok ciddi manada –ben biliyorum- yangına müdahale kapasitesi yoktur.

Ayrıca, oradaki yangın sisteminin cezaevi içerisinde çalışmadığı şeklinde bir bilgi verilmişti bize gitmeden önce. Bunları biz dile getirdik. Raporda da dile getirilmiş, doğru bir şey. Yani yetersiz bir tablo var.

Bir ikincisi, kütüphaneler çok yetersiz. Ben şahsım olarak bundan üç sene önce -daha önceki yıllardan beri hepimizin elinde de kitaplar vardır- kendi kitaplarımı... Şöyle bir düşündüm: Bir sürü kitap çıkıyor. Kitapları okuma şansımız da pek olmuyor. Kitapları hapsediyoruz yine o mahkûmiyet gibi. Bütün kitaplarımı Tokat Cezaevine hibe ettim. Oradaki başsavcıyla görüşerek, ben hepsini vereyim kendiniz seçin dedim. Yaklaşık binin üzerinde kitabı ben kendim hibe ettim Tokat Cezaevine, artı, burada gelerek Meclis Başkanıyla da görüştüm. Buradan da bir kitap yardımı aldım. Ondan sonra Kültür Bakanlığına ilettim konuyu. Kültür Bakanlığından da yardımlar alarak o cezaevine epey bir kitap yardımı yaptık. Şu anda elimde yine epey kitabım birikti. Yine onları da oraya vermeyi düşünüyorum.

Yani tavsiyem odur ki, hepinizin elinde de vardır tahmin ediyorum, bir sürü kitaplarınız vardır, o kitapları kendi bölgeniz cezaevlerine verebilirsiniz veya başka yerdeki cezaevlerine verebilirsiniz. İnternet olmadığı için çok ciddi manada okuma oranı olduğunu da söylemek isterim. Mahkûmlar okuyor sonuçta. Ama kitapların çok ciddi manada hakikaten okunduğunu hem savcılardan aldığım bilgiler doğrultusunda hem de kendi yapmış olduğum araştırmalarda bunu tespit ettim. Bunu da özellikle söylemek isterim.

Tabii, sağlık kuruluşlarının yetersizliği... Türkiye'deki cezaevlerinin birçoğunda bu yönde şikâyetler var. Tokat Cezaevinde de aynı şekilde. Bir de üstelik 30 kilometre, kışı da katarsanız, yani bir acil hastanın yetiştirilmesinin, Tokat Devlet Hastanesine ve üniversite hastanesine yetiştirilmesinin çok büyük zorluklar içerisinde olduğunu da düşünmek mecburiyetindeyiz.

En azından, orada, daimî bir hekimin -acille ilgili bir aile hekimi olabilir veya başka bir hekim olabilir- istihdamı noktasında Komisyon olarak bir yazı yazılabilir mi, bilmiyorum. Çünkü her tarafa uzak olan bir yer orası ve beraberinde de Çamlıbel nahiyesinde de çok ciddi manada hekim bulunmuyor. Bir hekim bulunabilir ama orası da bir kaza gibi bir yer. 1.100 mahkûmun olduğu bir yer de büyük bir şeydir. Dolayısıyla oraya bir aile hekiminin verilmesi veya acille ilgili bir hekimin verilmesinin, ambulans sistemlerinin geliştirilmiş olmasının, kendilerine mahsus bir ambulansın olmasının da faydası olacağı kanaatindeyim.

Bir de, özellikle mahkûmların hepsinin istekleri de kendi bölgelerindeki cezaevlerine nakil noktasındadır. Bu da insani bir haktır, doğru olarak değerlendiriyorum. Düşünün oradaki insan Diyarbakır'dan gelmiş veya başka yerden gelmiş. Diyarbakır'daki bir ailenin gelip ziyaret etmesi, zaten fakir insanlar. Dolayısıyla o yönde ne yapılabilir veyahut da en azından raporumuzda bu konulara da yer verilebilir mi, bunu ifade etmek isterim.

Bir diğer konu da, bunların dışında, gördüğümüz raporların dışında: Malumunuz olduğu şekilde İstanbul'da Boğaz'da 26 kişi öldü. Bununla ilgili İnsan Hakları Komisyonu olarak üzerimize bir görev alsak mı diye düşündüğüm

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu

Sayfa: 5

olmuştur. En azından orada bir araştırma noktasında. 26 kişi öldü. Soma'da da insanlar öldü, orada da insanlar öldü. Dolayısıyla oradaki de insan olduğuna göre o yönde bir araştırma yapılabilir mi, onu teklif etmek isterim.

Bir de, malumunuz olduğu şekilde, yine, 6 kişi önceki gün Edirne'de bir çoban tarafından tüfekte öldürüldü diye bir şey geçti. Bu ikisiyle ilgili bir araştırma yapılabilir mi veyahut İnsan Hakları Komisyonunun bir düşüncesi olur mu? Bunu da gündeme getirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz sunumunuzdan dolayı ve uyarılarınızdan dolayı.

Biliyorsunuz, bizim göç konusunda Reşat Bey, göç alt komisyonumuz var ve bu komisyonumuz zaten rutin olarak çalışmalarına devam ediyor. Geçtiğimiz toplantıda da yine Edirne'de yapılan çalışmalarla alakalı bir rapor sundu arkadaşlarımız. Daha önceki günlerde de biliyorsunuz İzmir-Aydın taraflarında bir inceleme yapıldı.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – O 6 kişi o zaman ölmüş müydü?

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Köye gittik, evet. İnceleme yaptık.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – 6 kişinin öldüğü yerde?

BAŞKAN – Ama bu olay daha yeni aydınlatıldı. Ama gene gidebilirler.

Biz yazılı bilgi istemiştik valilikten bu son olayla alakalı. Özellikle Karadeniz'de olan ölümle alakalı.

Şimdi, Türkiye, göç yolu üzerinde olan bir ülke. Bu geçişler oluyor. Bir taraftan sıkısanız bir tarafa doğru yöneliyorlar. Ege Denizi'nde gerçekten ciddi bir kontrol sağlandı şu anda. Türkiye yeni hücum botları aldı, orada ciddi de bir masraf yapıyor.

İtalya'da siz vardınız değil mi? Yani İtalya, Akdeniz'de hem savunmasını sağlıyor, "Çok büyük masraf yapıyoruz." diyor. "Ne kadar masraf ediyorsunuz?" dedik. Yaklaşık yıllık 30 milyon dolar falan bir masraf yapıyorlarmış. Bunu çok büyük bir masraf gibi takdim ediyorlar ve "Bunu mutlaka almamız lazım Avrupa Birliğinden." diyor. Hem kendi güvenliğini sağlıyor hem de bunu çok büyük bir masrafmış gibi takdim etmeye çalışıyor.

Şimdi, Türkiye de aslında bu Ege Denizi'nde çok ciddi masraf yapıyor. Ama bu sefer de Karadeniz'e doğru, Edirne'ye doğru bir kayış var. Bu insanlar, özellikle bu işi yapan organizatörler gerçekten cani insanlar. Bakın, orada vurarak öldürmüşler veya derme çatma kayıklara şey yapıyorlar.

Bizim göç alt komisyonumuz -Ahmet Bey gelemedi bugün herhâlde- söyleyelim tekrar bir gitsinler oralara, baksınlar.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – İstanbul'daki o 26 kişinin öldüğü bölüm incelenebilir.

BAŞKAN – İncelenebilir, gidilebilir.

Teşekkür ederiz.

Sayın Ülker Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Efendim, arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Her iki komisyon da toplumun bir yararı olan, her ne şekilde kendi işlemiş oldukları fiilden dolayı hapse girmişler ancak bu cezalarını çekerken yine insan hakları çerçevesinde, bir ölçüsü sınırları içinde yaşamaları gerektiğine hepimiz inanıyor ve kabul ediyoruz. Özellikle bu yapılmış olan çalışmadan dolayı her iki komisyon üyesi arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ancak birkaç ilavede bulunmak istiyorum bu yapılan çalışmalara.

12-18 yaş grubu arasında bu şekilde işlemiş olduğu fiilden dolayı mahkûmiyet almış çocukların, bence en önemli konusu topluma ıslah, tekrar topluma düzgün bir kişi olarak dönebilmesidir. Belki altı ay, belki altı sene kalacak ama kaldığı süre içinde o çocuğun, hiç olmazsa işlemiş olduğu fiilden pişmanlık duymuş ve bir meslek edinmiş, bir eğitim almış, belli kaliteyi o süre içinde kendisine kazandırmış kişi olarak topluma dönmesi hepimiz için en önemli düşünce veya uygulama şekillerinden birisidir diye düşünüyorum.

Bunun için neler yapılabilir? Hemen hemen hepsi yapılan araştırmada, incelemede belirtilmiş ama acaba bu eğitim seviyesinin kalitesi nedir ve bu kalitede mesleki beceri, teknik eğitim konusunda -özellikle mesleki bir beceri kazandırmak lazım ki topluma döndüğünde para kazanabilsin- bunların seviyesini iyileştirmek için neler yapılabilir?

Spor... Bu çocukların birtakım tecavüz olayları gibi, psikolojik bunalımdan kaynaklanan bazı yanlış fiillerinden dolayı cezaevinde bunları işlemelerini azaltacak en önemli faktör ne olabilir? Spor olabilir. Spor tam bir rehabilitasyondur. Acaba bu spor tesislerinin daha da mükemmel hâle getirebilmesi veya mevcudiyetini iyileştirmek konusunda destek, ilgili bakanlıklarla koordineli şekilde sağlanabilir mi?

Psikiyatrik açıdan, psikolojik açıdan bunların tedavisi veya ruh sağlığını yenileme açısından hem bu beş dakika olsun boş vakit bırakmayacak şekilde çocukları yoracak, yorgun düşürecek, akşam bu görevler bittiği zaman, bu eğitimler, geri döndüğünde yanlış şeyler yapmaya vakit bulamayacak kadar tatmin edilmiş bir şekilde getirebilmek mümkün olabilir mi diye düşündüm.

Ve bu arada, kayıt ve harç ücretlerinin bulunduğu ve bunu ödeyemeyen kişiler olabilir gibi bir şey de gördüm.

BAŞKAN – Eğitim konularında...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Evet, eğitim konularında.

Harç almadan da çocuğa eğitim verebilmeli. Çünkü burada hedef doğrudan doğruya o çocuğun iyileştirilmesi, topluma sağlam bir ruh yapısıyla dönmesini sağlamak.

Biz, hatırlarsınız, Komisyonumuzun ilk çalışmaya başladığı yıllarda yine cezaevleriyle ilgili bir çalışma ve alt komisyon kurulmuştu ve Adalet Bakanlığının Cezaevleri Genel Müdürü bize gelip bir takdimde bulunmuştu. O kadar güzel cezaevlerinin plan ve programlarını ve şeylerini anlatmıştı ki. Yani gerçekten herkese sanki bir oda ve mükemmel bir şekilde gerek psikiyatrik olarak gerek sağlık olarak gerek hijyen olarak her bakımdan mükemmeldi. Acaba bunlar ne durumda, bu süre içinde ne kadarı iyileştirilebildi, ne kadarı yapılabildi, bu konuda bir brifing alıp raporumuza ilave etmemiz mümkün olabilir mi? Hiç olmazsa geçen şu üç yıl içinde veya iki yıl içinde müşahhas bir sonuca varmış olabiliriz diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu

Sayfa: 6

Arkadaşlarıma çok teşekkür ederim faydalı bir çalışma olmuş.

BAŞKAN – Evet, sizin de belirttiğiniz gibi, aslında zaman zaman alt komisyon üyelerimizle sanırım görüşüyorlar cezaevlerinin yetkilileri. Zaten her incelemede de bir daire başkanı düzeyinde en azından katılım sağlıyorlar. Biz de farklı sebeplerle görüşmelerimizi devam ettiriyoruz. Dün de yine bu bilgileri almak için görüştük.

Aslında, belki de İnsan Hakları Komisyonunun en fazla diyalog kurduğu kurumlardan bir tanesi Cezaevleri Genel Müdürlüğü. Ama buraya çağırıp, burada sinevizyon eşliğinde yeni bir sunum alabiliriz.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Basın da davet edilebilir.

BAŞKAN – Basını da davet edebiliriz. Yeniden alabiliriz. Sorun yok. Onu planlayalım biz o zaman.

Sayın Kemal Aktaş...

KEMAL AKTAŞ (Van) – Teşekkür ederim Başkan.

Arkadaşları selamlıyorum.

Başkanım, başlamadan önce ben iki tane soru sormak istiyorum arkadaşlara: 1) Bu Ceyhan Cezaevinde tecavüze uğradığı iddia edilen çocukla bizzat görüşüldü mü ya da avukatıyla görüşüldü mü, ailesiyle görüşüldü mü? Bundan bir cevap alayım, ona göre devam ettireyim.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Tecavüze uğradığı iddia edilen gençle görüşemedik çünkü o olaydan hemen sonra Sincan Cezaevine nakledilmiş.

BAŞKAN – Yok, mağdur olduğu iddia edilen tahliye olmuş galiba, şüpheli de Sincan'a gönderilmiş.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sincan'a gidip görüşülebilirdi.

BAŞKAN – Onun ifadesi var. İnkâr ediyor o da. "Böyle bir şey yok." diyor.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Ama, şimdi, şöyle: Zaten mahkeme devam ettiği için biz onun ifadesini alıp "oldu mu, olmadı mı" şeklinde araştırma yapmak da...

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Mağdur da mı inkâr ediyor?

BAŞKAN – Mağdur tahliye olduktan sonra bu olayı dışarıda anlatıyor. Yani böyle böyle başımdan bir hâl geçti diyor. Hemen bir araştırma başlıyor. Bir taraftan hazırlık soruşturması bir taraftan idari soruşturma başlıyor. Bu arada o fail olabilecek kişiyi de hemen tedbiren Sincan'a gönderiyorlar. Hem olay yerinden uzaklaştırılması hem de Sincan'ın şartları çok geniş.

Ülker Hanım da söyledi çocuklarla alakalı ne yapılabilir diye. Gerçekten çocuklarla ilgili Sincan örnek bir kurum diyebiliriz bu konuda. 4 kişi veya en fazla 5 kişi bir koğuştaki kalıyor. Başlarında mutlaka bir öğretmen niteliğinde bir eğitmen var ve neredeyse yirmi dört saatlerini birlikte geçiriyorlar. Onun için, bu, sizin bahsettiğinize yakın bir uygulama. Islah evi gibi. O bakımdan, Sincan'a göndermişler o fail olabilecek kişiyi.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Başkanım, bir şey daha söyleyelim.

Şimdi, Fazlı Bey'le de konuştum, olayın olduğu iddia edilen koğuşa gittiğimizde aynı dönemde kalan bir genç daha vardı. Ona sorduk "Böyle bir gözlemin var mı ya da şüphelendin mi?" Çünkü küçük koğuştaki sonuçta herhangi bir şiddet ya da zorlama olursa birbirlerini duymamaları biraz imkânsız gibi. Tabii, çocuk şiddetle karşı çıktı buna "Böyle bir şey yok. Olmasına asla izin vermeyiz. Biz buradan dışarıya çıkacağız. Böyle şeylerle bizi yaftalamaları da bizi çok üzüyor." şeklinde bayağı böyle sitemlerde de bulundu. Onu da dipnot olarak söyleyeyim.

BAŞKAN – Evet, Kemal Bey, siz devam edin isterseniz.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Başkanım, koğuşun içerisinde bulunan çocukların bunu inkâr etmesi, şiddetle karşı çıkması bir yerde anlaşılır. Nihayetinde ahlaki bir sorundur. Kimse öyle itham edilmesini ya da böyle dışarı çıkmasını istemez. Zor bir olay.

Ben bu konuya ilişkin şunu söyleyeyim: Daha önceleri aslında Ceyhan Cezaevine gidilecekti. Ben o zaman alt komisyon üyesi değildim biliyorsunuz. Dolayısıyla kendi masrafımla ben gittim Ceyhan Cezaevine. Daha önceleri dillendirmiştim bunu. Fakat komisyon gelemedi. Dolayısıyla benim gidişim de boşa çıktı.

Mazeret vardı da. Ben teknik anlamda söylüyorum. İletişim açısından bir aksama yaşandı. Çünkü o zaman Murat Bey alt komisyon üyesiydi. Kendisi bana bilgi vermişti. Ben Diyarbakır'dan araçla oraya geçtim.

Yani şunu demek istiyorum: Ben onun üzerine biraz olayı da araştırdım kısa da olsa. Tabii, sonradan komisyonun geleceğini düşünerek ben çok fazla öyle detaylı şeye girmedim. Ben avukatıyla görüştüm. Şu anda telefonu da bendedir. Davanın seyrine ilişkin bilgi de aldım, ayrıca çocuğa ilişkin de.

Şimdi, toplum içerisinde ya da çocuğun genel durumunu bilmiyorum görüşmediğimiz için. Hani böyle çok ahlaki dejenerasyona sahip olan bir aile ya da daha faklı bir durumda değilse kimse kendisine böyle bir iftirayı atmaz. Çok basit bir şey değil yani. Çocuk da olsa, böyle yetişkin, ergin de olmasa, böyle bir şeyde bulunmaz.

Şimdi, bunun derecesi nedir, ne değildir, o ayrı bir sorun. Fakat bu konuya ilişkin nasıl bir tartışma yürüteceğiz çünkü en son arkadaşlar raporda değişik şeylere yer vermişler. Benim buna ilişkin söyleyeceklerim var. Fakat sonuçta bu olayın yargıya intikal ettiğini, yargıyı beklememiz gerektiğini, hatta bir alıntı yaptı arkadaşlar: İşte, bağımsız mahkemelere kimse telkinde, öneride vesaire bulunamaz.

Şimdi, biz bu durumda o zaman neyi tartışacağız?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Anayasa maddesini söyledim.

KEMAL AKTAŞ (Van) – İşte onu diyorum.

Yani bu durumda bizim önerilerimiz ne olacak? Eğer hiçbir etkimiz olmayacaksa bence hiç tartışmayalım. O zaman yargının vicdanına bırakacağız. Yargı nasıl bir karar verecek, ona ilişkin kendi tepkilerimizi o zaman bireysel olarak mı ya da Komisyon olarak mı dile getiririz. Fakat ben şunu söyleyeyim...

BAŞKAN – Kemal Bey, özür dilerim.

Şöyle gireyim: Biz daha önceki benzer olaylarda biliyorsunuz tavırlarımız çok net oldu. Burada şüpheli bir olay var. Bir taraf reddediyor, bir taraf diyor ki böyle bir olay var. Bu soruşturmayı yürüten savcı da tereddütler içerisinde. Kararı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu

Sayfa: 7

ben vermeyeyim, mahkeme versin çerçevesinde böyle bir dava açtığını da ifade ediyor. Şimdi yargılama da devam ediyor. Böyle bir şey “var” desek, yarın “yok” denirse, biz çok zor durumda kalırız. “Yok” desek, bu sefer mahkeme “var” dese, “İnsan Hakları Komisyonu da yok dedi ama mahkeme var dedi.” denir. Bu bıçak sırtı bir mesele bu.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Aynen.

Ben sorumluluk altına girme açısından söylemiyorum Başkan. Zor bir olay tabii. Kalkıp böyle bir taraf durumuna giremeyiz kuşkusuz hem misyonumuz gereği de öyle. Ama ben araştırma konusunda bazı şeylerin eksik bırakıldığını düşünüyorum. Onun için sordum. Yani çocukla görüşülüyor, mağdurdur. Ailesiyle, avukatıyla temas kurulabilir. Kuşkusuz yargıya intikal edilmişse ve yatak, daha değişik böyle delil olarak sayılabilecek şeylere el konulup şey yapılırsa, bu konuda tedbir alınır, onun o boyutunu da beklemek gerekiyor. Yani peşinen biz kalkıp yargıda bulunalım anlamında söylemiyorum. Bu konuda eksiklikler var. Ben bunu söylemek istiyorum bu konuya ilişkin.

Yani bu mevcut durumda benim anladığım kadarıyla bizim çok fazla yapabilecek bir şeyimizin olmadığı anlaşılıyor. Bilemiyorum. Acaba bizim önerilerimiz, tarafsız bir Komisyon olarak gözlemlerimizi, yani salt sorumluluk altına girerek değil, kendi şüphelerimizi, değerlendirmelerimizi mahkemeye delil olarak sunma ya da bir öneri tarzında mümkün mü, bilemiyorum.

BAŞKAN – O çok mümkün değil. Zaten mahkeme etrafta delil olabilecek eşyalara vesairelere el koymuş, adli tıpa da göndermiş. Tahmin ediyorum onun raporları bekleniyor. O bakımdan, mahkeme ve savcılık bizden daha ileride bu konuda. Bizim mahkemeden fazla yapacağımız bir şey pek gözüküyor. Ama biz bu tür iddiaların gerçekleşmemesi için genel birtakım konuları önerebiliriz tabii. Bunlar yapılmasın, edilmesin denebilir. Bunu zaten yazıyoruz çoğu raporumuzda. Böyle bir şey söyleyebiliriz fakat olayda, böyle bir olay var, olmuş, olmamış demek, biraz hakikaten ileri bir değerlendirme olabilir gibime geliyor. Yarın bizi zor durumda bırakabilir.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Ben onu söylemek istemiyorum zaten de.

Bu konuyu o zaman geçelim. Ben çok fazla eksik bırakıldığını düşünüyorum ifade ettiğim boyutlarıyla.

BAŞKAN – Ayşe Hanım, bu konuyla alakalı bir şey mi ilave edeceksiniz?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, iki çocuğun, hem sanık hem mağdurun ikisinin de yaşı küçük. Dolayısıyla bunun aleniyetle dışarıda tartışılması kanunen de doğru değil ama şunu söylememiz gerekiyor: Hep beraber arkadaşlarla gittiğimizde oradaki olayın olduğu iddia edilen dakikalardaki görüntüleri izledik. Çocuklardan birisi banyoya giriyor, diğeri tualete giriyor. Bir süre geçiyor. Tecavüze uğradığını iddia eden çocuk tuvaletten çıkıyor ama yürüyüşünde bir şeylik var böyle yavaşlama falan, sendeliyor gibi, kendinde değil gibi. Görüntülerde şeye dikkat çektiler, üst taraf dedim ya tuvalet ve banyo arasında bir geçiş var. Bilirsiniz, umumi tuvaletlerde de olur ya.

BAŞKAN – Evet, tam tavana kadar yapmıyorlar şeyi.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Oradan böyle hafif bir karartı gördük gibi olduk ama insan mı geçti, nedir, anlaşılmadı o. Öyle bir şey de söz konusu. Ama bir taraftan doktor raporlarında da tecavüze uğradığı, zorlandığı şeklinde herhangi bir ibare de yok. Onu da özellikle belirtmemiz gerekiyor. Biz birçok konuyu sorduk, aydınlattık ama burada raporda da aslında detaylı olarak bazı konular var Kemal Bey de.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Doktor raporu kaç gün sonra verilmiş?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Epey sonra. Çünkü çocuk cezaevinden çıktıktan sonra zaten söylüyor bunu.

BAŞKAN – Yani araştırma devam ediyor. Dediğiniz gibi bu tür yargılama süreçleri zaten gizli yapılır iki taraf da çok olduğu için. Çok daha fazla bence olaya girmemekte fayda var gibime geliyor.

Kemal Bey, siz genel değerlendirmelerinize devam edin.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Başkanım, bu genel iki rapora ilişkin bazı hususları ben de belki tekrar olacak ama... Biraz uzun yıllar cezaevinde yatmış biri olarak cezaevlerinin sorunlarını çok yakinen bilenlerden biriyim. Ben şöyle bir soruyu da sorayım. Sanırım öyle devam ediyor arkadaşlar.

Yani odalara ya da koşullara rastgele mi giriliyor, yoksa idarenin size işaret ettiği yerlere mi giriyorsunuz? Ben bunu merak ediyorum.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Genelde idarenin işaret ettiği yerlere girmiyoruz, rastgele giriyoruz.

KEMAL AKTAŞ (Van) – İyi yapıyorsunuz o zaman.

Çünkü önceden biliyorsunuz, askeriyede de bu tür böyle resmî kurumlarda her şey hazırlanıyor, tamtakır, böyle, hiçbir sorun yok.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Biz de öyle tahmin ettiğimiz için yapmıyoruz.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Mesela ben Diyarbakır Cezaevinde 81, 82 yıllarında basın da alındı. Bir tarafta dünya, herkes tartışıyor Diyarbakır Cezaevini. Çok büyük bir vahşet, inanılmaz derecede belki insanlık tarihinde eşine en az rastlanır işkence yöntemleri uygulanıyor. Fakat basın geldi her şey, yemekler çok mükemmel, her şey disiplinli.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sene kaçtı Ağabey?

KEMAL AKTAŞ (Van) – 82, 83...

BAŞKAN – Yani tarihten bahsediyorsunuz Ağabey.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yani ama bunlar özel çağrılmış şeyler. Onu demek istiyorum. Basına yansıtılmaları biraz daha farklıdır. O anlamda söylüyorum.

86'da da basın içeri girdi. Benim bulunduğum hücre bölümünde rastgeleydi, biraz daha açıktı. Oradaki gerçeklik biraz daha farklı. Ben o anlamda söyledim. Çünkü önceden işaret edilen yerlere gitmek gerçekliği ifade etmiyor. Ben arkadaşların bilmesi açısından söylüyorum.

Şimdi, bu sınav zamanının geçtiğine dair arkadaşlar bir değerlendirme yaptı ve kimi insanların sınav durumundan yararlanamadığı, eğitimini tamamlamadığı noktasında diğer milletvekili arkadaşımız da söyledi. Yani ücretsiz olması bir tarafa yani idareler niye bunu aksatıyor? Şimdi burayı sorgulamak gerekiyor. Bu konuda niye ihmal yaşıtılıyor?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 8

Demek ki duyurusu yapılmıyor, gizli bırakılıyor ya da kapalı bırakılıyor. Dolayısıyla orada eğitimini tamamlamak isteyen insanın bir hakkı elinden alınmış oluyor. Belki yıllarına sebep olacak.

Ben bu noktaları nasıl takip edeceğiz? Yani, bunları, biz, Adalet Bakanlığına salt öneri tarzında mı sunacağız? Cezaevlerindeki bu denetim mekanizması nasıl olacak?

BAŞKAN – Şöyle oluyor Kemal Bey: Biz bunları gönderiyoruz Bakanlığa ya da başka kurumlara. Bunlar bize dönüşler yapıyorlar şunları şunları düzeltiyoruz, şunları düzelttik şeklinde. Ama bizim bazıları mevzuat değişikliğini gerektiriyor. Onları da Adalet Bakanlığıyla görüşüyoruz veya gene böyle bir kanun geldiği zaman Meclise bizler üzerinde duruyoruz. Bir çaba içerisinde oluyoruz ama bizim idarenin yerine geçip de “illa şunu yap, bunu yap” deme o kadar çok yetkimiz yok. Ama İç Tüzük’ten aldığımız, kanundan aldığımız yetkilerle bu raporları zaman zaman yazıyoruz. Çok şeyler değişti. Hiçbir şey yapılmadı dememek lazım. Cezaevlerinde yapılan iyileştirmelerin bir kısmını bu raporlar gerçekleştirmiştir.

Mesela sizin biraz önce sorduğunuz soruya cevap vermek istiyorum söz bendeyken. Biz cezaevine giderken son bir yılda, iki yılda, o cezaevinden ne kadar dilekçe gelmişse, kimden gelmişse, onları da tespit ediyoruz ve onların koşulları da geziliyor gitmişken. Şikâyetçiyse mutlaka görüşülüyor. Bundan sonra muhtemelen siz katılacaksınız değil mi alt komisyona?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Evet.

BAŞKAN – Siz o farkı da göreceksiniz Kemal Bey. Sizin o yattığınız zamandaki o zindanlarla şimdiki cezaevlerinin durumunu hakikaten göreceksiniz. Yani çok değişiklikler oldu. Ben dört yıl içerisindeki bu değişikliği hissettim, siz o yirmi yıl içerisindeki değişikliği...

KEMAL AKTAŞ (Van) – Ben yakın tarihte de yattım ama Başkanım.

BAŞKAN – Neredeydi?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Diyarbakır D tipinde beş yıl kaldım ben.

BAŞKAN – Biz zaten kabul ediyoruz bu güneydoğu hattında henüz daha tam bir rehabilitasyon gerçekleştirilemedi. Bu kapasite fazlalıkları falan da orada var. Urfa’da var, belki Osmaniye’de var, Diyarbakır’da var, Mardin’de var. Bunların da bir an önce değiştirilmesini arzu ediyoruz tabii.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Evet.

Yani bu klima sorunu, arkadaşlar raporda öneri temelinde getirmişler, çok acil bir durum. Başkan, gerçekten sıcak bölgelerde cezaevlerinde kalmak... Mesela Hatip Bey’in söylediği bir şey vardı, belki sayın milletvekilim de bilir. Bize bazen espri yapıyordu. Üç yaz kaldı içerde o zaman daha üç yılı dolmuştu. “Benim otuz yılıma mal oldu. Her bir yaz benim için on yıldır.” diyordu.

BAŞKAN – Kim, Hasip Bey mi diyordu?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Hatip Bey, Hatip Dicle. Yani espri yapıyordu bazen, diyordu: “Bu devlet bana çok çektirdi...”

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Hasip’e o kadar yatmak nasip olmadı.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yani ben bunu şu anlamda söylüyorum: Birey olarak bazı insanların vücut fizyolojisi, belki şeyi daha farklıdır, terleme, sıcak karşısındaki reaksiyonları daha farklı ama gerçekten dayanılmıyor yani çok zor. Ben ancak öyle söyleyeyim, yani hani diyorlar ya “Ancak yaşayan bilir.” Şimdi, biz idarelerle bunu çok istişare ettik Başkanım. Ben bu yönüyle de bunun mutlaka... Yani Bakanlığa mı ikna ediyoruz yani bire bir kendimiz mi gidip görüşüyoruz bilemiyorum ama mekanizmalar nasıl işletilir, özellikle mesela Çukurova, işte, Batman, Mardin, Urfa, Diyarbakır... Hadi Şırnak, Hakkâri, Van falan, oralar normaldir, oralara gerek yok ama bu işaret ettiğim yerler belki de sayı daha artırılabilir ama özgün olarak biz çok istişare ettik. Hatta o dönemde, 2009 sonrası, biliyorsunuz, bu KCK operasyonları sonucu bütün seçilmişlerimiz içerideydi. Ya, belediye başkanlarımız kendileri bile bire bir idareyle şey yaptılar, herkes dedi ki: “Biz kampanya yapalım yani cebimizden biz...” Dediler ki: “Tesisat kaldırmıyor.” Arkadaşlar raporda iyi bir yer vermişler, gerçekten iyi de bir vurgu, dikkat çekici. Bakanlığa onu söylemek gerekiyor. Şimdi, birden fazla vantilatör içeri alıyor ama sıcak havanın ötesinde bir şey vermiyor sana zaten. Yani birden fazla, 2, 3 yani her insan neredeyse bir tane bağına böyle basabilecek düzeyde çalıştırıyor. Yani ne uyuyabiliyorsun ne kalabiliyorsun yani çok sersem oluyor insan. Dolayısıyla, biz dedik ki. “Ya, bunun cereyan masrafı bundan daha fazladır.” Bir türlü ikna edemedik. Lükse mi giriyor artık? İnsanlara artık böyle bir yaşam mı reva görülüyor? Yani 21’inci yüzyılda gerçekten böyle bir şey çok çağ dışı bir şey. Yani Türkiye’de bu manzaranın yaşanmaması gerekiyor.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hiç mi yok klima cezaevlerinde?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Hayır.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sadece belli bölgelerde mi yok?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Odalarda yok, belli bölgelerde var, idari bölümde var. Bazı yerleri arkadaşlar da ifade etti, görüş yerlerine takmışlar. Mesela Diyarbakır’da o kadar baskıya rağmen, bizim bu tartışmalarımız, taleplerimiz sonucunda avukat görüş yeri bile dayanılmaz hâldeydi, oraya üförmeli bir tane yerleştirdiler, çok rahat yani. Mesela gidin orada görüş yapın, gerçekten rahattır yani son derece rahat ediyor insan. Yani bu konuyu özellikle bizim ısrarla takip etmemiz gerekiyor çünkü çok... Mesela kadın arkadaşlar Urfa’da kalıyorlardı, ben yazdıkları mektuplardan size bazı alıntılar yapsam inanınız siz dayanamazsınız, ağlırsınız.

BAŞKAN – Urfa’yı biz gezdik. Hani bir olay olmuştu...

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yazın.

BAŞKAN – Yazdı.

KEMAL AKTAŞ (Van) – O yanma esnasında mı?

BAŞKAN – O yanma esnasında, tam da yaz ayıydı, gezdik, biz şahit olduk o olaylara. Gerçekten çok sıkıntılıydı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 9

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yani ben bazı arkadaşların kartlarını, mektuplarını sırf arşiv olsun diye kaldırmışım, o dönemde bize yazdıkları şeyler var. Yani cehennemî bir ortam. Bir de kadınların temizlik sorunu, hijyenik sorunu bununla birleşince, bir de su sıkıntısını siz düşünün, gerçekten tuhaf bir şey. Yani artık işkence yok ama fiziki, şimdi bu nasıl bir yaşantı bilemiyorum. Yani onu arkadaşlar takdir etsin.

Bu, nakil sorununu arkadaşlar dillendirmişler, ben de ona vurgu yapmak istiyorum Başkan, yani belki tekrar olacak, dediğim gibi. Gerçekten çok aile var mağdur, çoğu perişan, yoksul. Yani çoğu cezaevinde olan, özellikle bölgedeki insanların hepsi -2010'dan sonra yeni bir politika mı Bakanlık geliştirdi? Sürgün temelinde ama çok nazikçe tabii- yani hepsi özellikle Karadeniz ve batı taraflarına bu insanlar gönderildi. Dolayısıyla, arkadaşlar ifade ettikleri için çok açmak istemiyorum ama yani yaşlı bir anneyi, bir babayı düşünün, yıllarca çocuğunu göremiyor. Cidden çok zor bir durum. Bunu aslında ben Adnan Bey'le kendim de bundan bir ay önce görüştüm. Kapasite kimi yerlerde bu tahliyelerden sonra, özellikle bu KCK, daha değişik dosyalardaki tahliyelerden sonra epey hafiflemişti yani azalmıştı sayı. Bu konuda acil ailelerin yani en azından mağdur olan, çok mağdur olan ailelerin listesini kendilerine verebileceğimiz konusunda, yardımcı olabileceğimiz konusunda da ifade ettik. Bence bu konuyu da ısrarla... Yani bir annenin bir evladını doyaya ziyaret edememesi bile başlı başına çok büyük bir trajedi. Onun üzerinde mutlaka durmamız gerekiyor.

Ziyaretçi bekleme yerleri genelde var ama arkadaşların ziyaret ettiği yerlerde yokmuş. Çok zor bir durum, o da başlı başına bir sorun.

Şimdi, bu, telefon saatlerinin artırılması konusu, tabii, kuşkusuz belki mevzuat gereği, dediğiniz gibi, bu o hususa girebilir ama insani bir taleptir, artırılabilir. Cezaevlerinde kapasite eğer şu anda sizin verdiğiniz rakamlarla -ki son veriler olarak ifade ediliyor- eğer bunlar şey değilse bence gerçekleştirilebilir şeylerdir.

Bu, televizyon kanallarına ilişkin ben şunu size söyleyeyim: Yani gittiğiniz, belki bundan sonra gideceğimiz cezaevlerinin hepsinde 20 kanal, işte, daha değişik sayıda kanallar izlenebiliyor fakat bazı yerlerde -ben şunu size söyleyeyim- kimi kanallara yönelik bir sansür uygulaması var. İdarelerin keyfi, kendi yaklaşımları sonucudur. Ben bunu ne Hükümetin ne Bakanlığın böyle düşündüğünü tahmin etmiyorum. Yani kendim olarak böyle düşünüyorum ama mesela İMC niye, ulusal bir kanal değil mi? Niye cezaevlerinde sınırlandırılın? Yani bazı cezaevlerinde idareler kendi yetkileriyle bunu sınırlandırabiliyor ya da daha değişik, farklı bir kanalı sınırlandırabiliyor. Bunu gerçi anket üzerine yani mahkûmlarla -işte, farklı görüşte olan insanlar var- ortaklaşarak... Biz de Diyarbakır'da öyle yapıyorduk. Kendi paramızla, gidiyorduk, nedir o? Bu, uydulara şey yerleştiriliyor.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Dekoder.

BAŞKAN – Dekoder.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Yani paket mi alıyor, nedir? Mesela bunlara biz para ödüyorduk. Yani diyelim 10, kapasiteyi aşma açısından söylüyorum. Şimdi, bazı yerlerde de idarelerin böyle keyfi yaklaşımları var, sansürcü yaklaşımları var. Ulusal olan, yasal olan bir dergi, bir gazete ya da bir televizyon kanalı ya da işte, radyo kanalları... Şimdi, FM'in dışında kanal izlemek niye? Türkiye'de bir vatandaş... Yasalsa, yasal programlar yapıyorsa, RTÜK buna engel koymamışsa niye böyle bir sınırlandırma? Şimdi, ağırlaştırılmış müebbet ya da ağırlaştırılmış ceza yiyenlere ilişkin bazı prosedürlerin uygulandığını ben de biliyorum, onlar ayrı. Belki hani farklı olabilir yani ağırlaştırılmış ceza alanlara, onların da belli bir sınırı var yani limiti var, belli bir yıldan sonra bunlar kademeli olarak hafifletilebiliyor ama şimdi, kimi cezaevlerinde -ben de yazışmıştım- çoğu cezaevlerinde çok ilginç yani kanalı alıyor, kısıtlıyor yani diyor ki: "FM radyonun dışında dinlemeyeceksin." Şimdi, böyle bir şey olmaz yani.

Bu, işe bedellerine ilişkin bir şeyi ifade edeyim, belki arkadaşlar detaylarını bilmedikleri için. Şimdi, doğrudur, her yıl ihtiyaçlara göre biraz düzenlemeler ya da cezaevlerinin işe bedellerinde bir iyileştirme filan yaşıtılıyor fakat orada -ben şeye girmeyeyim yani böyle, yolsuzluk, daha değişik şeyler filan, onlar ayrı- belli, kısa, iki üç aylık bir süreden sonra her şey çöküyor. Bazen yemek geliyor, gerçekten insan yemek için... Hani farklı seçeneğin de yok. Dışarıdan yiyecek alınmıyor, kantinden parası olmayan zatenekten bir şey alamıyor. Şimdi, onun için bu konunun biraz daha böyle, yıla tekabül edebilecek düzeyde bunun takibinin yapılması açısından da bazı... İki üç ay bir bakıyorsun, yemekler çok güzel yani yenilebilir düzeydedir, eksik değildir fakat ondan sonra bir bakıyorsun, geliyor sana bir çorba veriyor ya da yanına bir meyve veriyor, diyor ki: "Bitti." Yani "İşe yok." diyor ya, "Tükendi." diyor. Nereye gitti? Nasıl oldu? Şimdi, bunun denetim mekanizması ayrı bir şey. Yani ben iddialarda bulunmak istemiyorum ama cezaevlerinde böyle bir gerçekliğin de yaşandığını ifade edeyim.

Ve son olarak, bir iki husus var Başkan, iki hususu ben paylaşayım sizinle.

BAŞKAN – Toparlayın.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Şimdi, geçen gün ben gönderdim, Komisyona da gönderdim; bu, Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevinde Zeki Temel isminde, siyasi bir tutuklunun bizim Komisyona yazdığı bir mektup var, uzunca da yazmış, kapalı zarfla gelmişti. Murat Bey'in oraya gitmişti, bana intikal ettirdiler, ben de buraya gönderdim. Dolayısıyla, bu arkadaşın bir talebi var. Yani haksız bir yere, bir hak ihlali sonucunda kendisine uzun aylar, yedi ay, beş ay görüş yasakları böyle peş peşe geliyor. Daha öncekilere itiraz hakkını kullanmış, yerel mahkeme hakkı görmüş, üzerindeki disiplin cezalarını kaldırmış fakat gecikmeli bir tebliğden dolayı biraz ona kasıtlı yaklaşmışlar ki kendisinin iddiası öyledir. Diyor: "Dolayısıyla, ben bu itiraz hakkımı da kaybettim ve şu anda çok haksız bir temelde, idarenin bu yaklaşımı sonucu böyle bir mağduriyet yaşıyorum." Bunu, tek tek bu bireylerin durumlarını nasıl değerlendireceğiz, onu bilemiyorum.

BAŞKAN – Yani o dilekçe bize ulaşmışsa biz onları araştırıyoruz. Bize geldi mi?

KEMAL AKTAŞ (Van) – Evet, dilekçeyi ben gönderdim. Yani mektuptu bu Başkan.

BAŞKAN – Tamam, ona mutlaka biz ya işlem yapmışızdır veya yapacağızdır yani.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Son olarak, dün şöyle bir bilgi elime ulaştı: Hatay Antakya Cezaevinde siyasi tutsaklar bu ayın 16'sından beri açlık grevine, dönüşümlü açlık grevine başlamışlar. Nedeni de cezaevindeki keyfi uygulamalara

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 10

yönelik burada kendilerini ifade ettikleri, iddia ettikleri tarzda kısıtlamalar var, bazı talepleri var kendilerinin. Dolayısıyla, bu konuya ilişkin de bir değerlendirmeye tabi tutarsak iyi olur Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olasın.

Sayın Metiner...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cezaevi Komisyonu üyesiyim ama bu birkaç cezaevi incelemesine katılamadım başka toplantılarım dolayısıyla, keşke katılabilseydim.

Merak ettiğim soru şu: Sevgili Başkan, münhasıran biz bu tecavüz olayıyla ilgili olarak mı Ceyhan Cezaevine gittik?

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Tabii ki ilk, yani ana sebeplerden birisi buydu ama sadece bununla bağlı kalmadık, cezaevinde de incelemelerde bulunduk çünkü oraya gitmişken diğer mahkûmlarla da görüştük, şikâyetlerini, taleplerini, beklentilerini dinledik. Tabii, cezaevi görevlileriyle de görüştük. Esas gidiş amacımız, evet, bu tecavüz olayıyla ilgili iddiayı ama sadece bununla kalmadı incelememiz.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ben de Çözüm Komisyonunda Cezaevi Alt Komisyon Başkanlığı yaptım, daha çok siyasi tutuklularla görüştük, bir anlamda da siyasi görüşmeler de yaptık. Çok da verimli oldu, bu arada da cezaevlerini bire bir inceleme imkânı bulduk. Kemal Bey'in dediği gibi de hiçbir şekilde idareyi karıştırmadan, istediğimiz hücreye girebildik, koğuşlara gidebildik, çok özgür tartışmalar da yaptık. Belki onların tutanakları yayınlanırsa ayrıca çok daha önemli olur, çok daha değerli olur. Hepsini zaptırap altına alındı ama resmî tutanakların dışında da siyasi görüşmeler, müzakereler de yaptık.

Şimdi, yani münhasıran bunun için gidilmişse yazık. Yani onun için gidilmediğini söylediniz, teşekkür ederim çünkü telefonla öğrenilebilir. Yani yargıya intikal etmiş bir konu ise ve bizim bürokratlarımız da zaten hemen Anayasa'nın amir hükmünü bize dayatıyorlarsa gitmemize gerek yok yani. Zaten dışarı salınmış, birisi de Sincan'a gelmiş.

Ben bürokratlarımızdan rica ediyorum, yani Meclis hakikaten yeterince zaten şamar oğlanına dönüştürülmüş durumda, her seferinde Anayasa'nın amir hükmünü bize hatırlatmasınlar. "Yargıya telkinde bulunamayız" bitti. Yargı bize her türlü telkinde bulunabilir, dayatmada bulunabilir; biz milletin iradesini temsil eden Meclis olarak zinhar yargıya karışamayız.

Sevgili Başkan, konumuzla belki doğrudan ilgili değil ama bu Meclis iradesinin, Meclis komisyonlarının yaptırım gücünün oluşması için de adım atmamız.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ya, raporu veriyoruz, gönderiyoruz, bitti. İdareye karışamayız, idarenin insafına kalıyor; e, yargıya zinhar karışamayız. Hozat Komisyonunda da bunu yaşadık. Cumhuriyet Başsavcısı bize gerekli bilgi, belgeleri göndermedi, oradaki paralel bir savcı. Defalarca da açıklama yaptım, bekledim ki beni mahkemeye versin, o savcıyla, o savcılık makamıyla hesaplaşalım; yapmadı. Paralel bir savcı girdi orada Hozat'la ilgili fişlemelerin üstünü örtmeye kalkıştı. Meclis bunun hesabını sormayacaksa biz niye bu kadar çok zahmet çekiyoruz ki yani? Raporu veriyoruz, Adalet Bakanlığının bürokratları insafa gelirlerse, lütfederlerse bize bilgi sunarlar, lütfederlerse düzeltirler. Oysa biz yürütmeyi de kendi içinden çıkaran bir Meclisiz yani. Bence bu konuda komisyonlarımızı çok daha fonksiyonel hâle getirmeliyiz.

Kemal Bey'in söylediklerinin hemen hemen tamamına katılıyorum. Yani biz de cezaevlerini dolaşırken gördük, şu yasakları ortadan kaldıralım ya. Yani İhsan diyor ki: "Cezaevine girmişse cezalandırılсын ama cezaevini çok lüks hâle getirirsek de insanlar artık dışarıda kalmak istemeyebilir."

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Öyle dememiştir ya.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Yok, ne kadar lüks hâle getirseniz de insanın özgürlüğü hiçbir şeye değişmez herhâlde.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Bu, işin şaka kısmı, çok da ciddiye dönüştürmeyin ya, biraz şaka da yapalım İhsan.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Burası ağlama duvarı değil, gereğini yapın kardeşim.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Şimdi, eğer biz yasaklara karşıysak kardeşim, cezaevlerinde insanlar hangi radyo kanalını dinlemek istiyorsa, hangi televizyon kanalını dinlemek istiyorsa, izlemek istiyorsa bunu yapabilmeli. Zaten adam, diyelim ki PKK davasından içeride yatıyor, x televizyonu izlemesinden niye rahatsız oluyoruz? Veyahut da Halk TV'yi...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Radyo frekanslarıyla iletişim kuruyorlarmış, o konuda bir şey söylediler. Uzun frekans, kısa frekans; o yüzden biraz engelleme yaptıkları bize söylendi.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ya, bu konuda bence yasakları biz savunmamalıyız, Meclis olarak da savunmamalıyız...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Ben savunmuyorum, bize söyleneni söylüyorum.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Bürokratları dinlediğimiz zaman bin tane kulp getirebilirler. Hatta üst baş aramalarında da sorduğumuz zaman, bir iki istisnai örnek üzerinden genel bir yasağı bile bize savundurtabiliyorlar. "Birisi bilmem neresine ne koydu da getirdi de o yüzden..." Geçin bunları yahu. Bunlar hoş şeyler değil yani biz de çok... Mesela ben cezaevinde bir 2'nci müdürün davranışları karşısında çok rahatsız oldum. Komisyon Başkanı olarak ben irademi koymasaydım... Eli arkasında, böyle, millet iradesini temsil eden vekiller karşısında bile elini bilmem neresinin üstüne koyabiliyorsa, kusura bakma, yani kim bilir o cezaevinde ne yapıyordur yani. Sonuçta onlar bize emanettirler, suçları ne olursa olsun devletin emanetidirler, biz de vatandaşlarımıza bakmak zorundayız. Evet, orası bir mükâfat yeri değil, ceza yeri ama insani koşulların da oluşturulması gerekiyor yani.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 11

Türkiye’de yasak olmayan bir gazeteye ulaşamıyorsa, Türkiye’de yasak olmayan bir dergiye, bir kitaba ulaşamıyorsa bence bunun sorgulanması gerekiyor, bunun düzeltilmesi gerekiyor Sevgili Başkan.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Bitiriyorum.

Nakil olayında çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Arkadaşlar, bakınız, bir savcı, bir cezaevi müdürü istediği şeyi yapabiliyor. Hele o savcının aidiyeti farklıysa, o cezaevi müdürü de başka türlü davranmak gerektiğine inanıyorsa çok rahatlıkla nakil olayları gerçekleşebiliyor.

Geçen ben Adıyaman’da yaşadım bunu. Şu an hâlâ Genel Müdürlümü ikna etmeye çalışıyorum. Bir koğuştaki güya arama yapılmış, kesici aletler bulunmuş, oradan toplu, Osmaniye Cezaevine... Efendim, mevzuat hazretleri de toplu olarak sürüldüğü için onların tekrar geri götürülmesini engelliyormuş vesaire vesaire. Yani gencecik bir insan, PKK davasından içeride, babası çok yakın arkadaşım, hâlâ cezası kesilmemiş. Kendisiyle konuşuyorsun, arkadaşlarla konuşuyorsun, “Böyle bir şey yok, bu tamamen bir operasyon.” diyor ama savcı, ama cezaevi müdürü farklı konuşuyor ve insanlar bu şekilde de cezalandırılabilir Sevgili Başkan.

Ben cezaevi komisyonlarımızın bundan sonra biraz daha çok... Sırf savcının, sırf şeyin değil... Bir de mevzuat değiştirilmesi gerekiyorsa değiştirilim Sevgili Başkan, bu konuda ağırlığımızı koyalım. Adam gidiyor, diyor ki: “Tekrar nasıl getireyim? Mevzuat engel.” Ya, mevzuat Allah’ın ayeti değil ki değiştir kardeşim ya, burada bir mağduriyet varsa bu mağduriyeti gider yani. Bir de bir insanın yapmış olduğu bir suçtan dolayı sen 20 kişiyi birden nasıl cezalandırıyorsun? Ben bu konuda Komisyonumuza telkinde bulunayım eğer yasak değilse, bir Komisyon üyesi olarak Komisyona telkinde bulunmak da Anayasa’nın amir hükmüne göre yasak değilse...

BAŞKAN – Yok, yasak değil, burası özgür bir komisyon.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Biraz daha fonksiyonel olmamızı, biraz daha dayatıcı olmamızı, eğer bizden belge esirgeyen bir cumhuriyet başsavcısı varsa o cumhuriyet başsavcısının karşısına da aslanlar dikilmeyi, Adalet Bakanlığının bürokratlarında bir tavsama varsa bu konuda da girişken olmayı salık veriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz uyarılarınız için.

Değerli arkadaşlar, araştırma komisyonları, İnsan Hakları Komisyonu, birtakım başka denetim komisyonları da var, çalışmalarını yürütüyorlar. Hele hele Genel Kurulun yapmış olduğu, Genel Kurulun iradesiyle kurulan araştırma komisyonlarının neredeyse etkinliği sıfıra yakın. Yani bir rapor, çok güzel raporlar hazırlanıyor ama o raporlar rafa kalkıyor, orada onun takibine ilişkin bir düzenleme de yok. Ama gene İnsan Hakları Komisyonunu bunlardan ayırt edebiliriz. Yani biz çünkü bu kurumlarla her gün diyalog içerisindeyiz. Bir raporu yayınladıktan sonra bunlar bize üç ayda bir bilgi sunuyorlar. Biz “Rapor ne oldu?” diye soruyoruz kendilerine. En azından gölgelerimiz üzerlerinde.

Yani belki de çok daha sıkı bir hüküm koyabiliriz, işte, raporun gerçekleşmesi için veya takibi için ama İnsan Hakları Komisyonu Kanunu 1990 yılında yapılmış ve ondan sonra, sadece, bizim girişimimizle yasa yapma yetkisini alabildik. Bu da nerede? 2011’de. Yani İnsan Hakları Komisyonu hem bir denetim komisyonu şu anda hem bir yasama komisyonu, esas komisyon hâline geldi. Mecliste de başkaca da böyle bir komisyon yok. Ben istedim ki çok daha ileri seviyede bir değişiklik yapılsın ama o zaman gene bir torba kanun içerisine sıkıştırdık, “Başkan, en önemli maddeyi koy.” dediler bana, ben de en önemli maddenin yasama yetkisini almak olduğunu düşündüğüm için bir maddeyle Komisyona yüzde 50 katkı sağlayacak bir yetki imkânı getirdik. Ama bu dediğiniz eksiklikler var mı? Var. Yani, işte, “İstediği belgeyi, bilgiyi alır.” diyor, alır, almazsa ne olur, almazsa ne olur? Onun cevabı yok. Demesi lazım ki “Şu şu şu müeyyideler getirilir.” vesaire diye. Bunlar hep bizim kanunumuzun eksiklikleri. Bir İç Tüzük çalışması yapılıyor, hep, yıllardan beri gündemde. Oraya biz önerilerimizi sunuyoruz, “İç Tüzük çalışması gerçekleşirse şu değişiklikleri yapın.” diye. İnşallah bunlar gerçekleşir ve bizim komisyonlarımızın, araştırma komisyonlarımızın yetkileri daha da tahkim edilir, daha da geliştirilir.

Orhan Bey, Tokatlı olarak siz de Tokat Cezaeviyle ilgili...

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Evet, Sayın Başkanım, ben de öncelikle raporu düzenleyen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Hakikaten hassas bir çalışma olmuş.

Tokat Cezaeviyle ilgili benim de... Sayın Doğru da bahsetti, hakikaten yeri kötü seçilmiş bir yer. Fiilen de o bölgede görev yaptığım için biliyorum. Yani acil bir hastalık olduğunda, bir durum olduğunda gerçekten ulaşmak da zor, kış da sert geçen bir bölge orası.

Bunun haricinde kapasite aşımından bahsedildi. Gene Sayın Doğru da bahsetti, hem Niksar’da hem de Erbaa’da bu koşullara daha uygun cezaevleri var. Burası da açık cezaevi olarak kullanılabilir. Yani mahkûmlar açısından da, devlet açısından da daha doğru bir yaklaşım olur diye düşünüyorum.

Gene, bir şeyi belirtmek istiyorum, muayene sorunundan bahsedildi, şöyle bir şey var: Muayene olanlar için de çok kötü bir uygulama; mahkûm hasta oluyor, viziteye çıkıyor, hastaneye getirilişlerini görmelisiniz gerçekten. Elleri kelepçeli, etrafında 10 tane silahlı asker; sanki zannedersiniz ki yani adam belki orada üç paralık bir işten yatıyor, dünyanın en azılı haydudu bu zannedersiniz manzarayı. Aynı şekilde, polikliniğe girer, muayene edeceksiniz, askerler başında bekler. Ya, kardeşim, çık dışarı, adam belki özel bir şey söyleyecek; çıkmaz, “Efendim, bize böyle emredildi.” Yani siz şimdi orada devlete karşı gelmekle hastanın haklarını savunmak arasında kalıyorsunuz. “Ya kaçarsa?” Kaçarsa kapının önünde bekle. “E, cam var.” Camın önünde de bekle. Yani bunlar yapılması zor şeyler değil ama kesinlikle bir hasta hakkı ihlali yaşanıyor burada. Hani doktora gitmeyi başaranlar da böyle ciddi bir ihlal altında kalıyorlar. Bu konuda ne yapılabilir, nasıl bir düzenleme yapılabilir bilemiyorum ama mutlaka yapmak lazım çünkü hasta mahremiyeti her şeyin başında...

BAŞKAN – Aslında düzenleme yeterli orada. Yani düzenleme şunu diyor: “Doktor ancak güvenlik sebebiyle çözdürmez.” Yani güvenlik sebebiyle. Orada doktora vermiş, doktor diyorsa ki artık açılmasını kelepçenin, hasta ya da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 12

hükümlü de istiyorsa bunu, açılmak zorunda. Jandarmanın orada bir inisiyatifi pek fazla yok. Yani doktorla hasta arasındaki bir iş.

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Belki orada bir eğitim yetersizliği de var, doktor arkadaşlar da bilmiyor olabilir, mahkûm da o hakkını bilmiyor olabilir ama ona bir çözüm bulmak lazım. Hakikaten hani ufak tefek bir hastalığı olduğunu düşünen bir mahkûm, sırf o manzarayı yaşamamak için doktora gitmez bence. Yani ben şahsen öyle olsam gitmem açıkçası. Öyle bir sorunumuz var.

Evet, cezaevinin ulaşımıyla ilgili bir sorun söylendi. Ben yani kusura bakmayın bunu söyleyeceğim, Tokat'ın hepsi yol anlamında mahkûm. Yani ne havadan doğru dürüst gidebiliyorsunuz Tokat'a ne karadan gidebiliyorsunuz ne denizden gidebiliyorsunuz. Tokat şu anda Türkiye'nin en uzak şehri bence çünkü altı saatten evvel gidemiyorsunuz Ankara'dan çıktığınız zaman. Yani bu anlamda da dikkatinizi çekmek istiyorum açıkçası.

Televizyon izlemeleri mahkûmların... Evet, bence de son derece doğru, yani istediği kanalı izlesin, bırakın, ne olacak? Ne zararı var? Ama tabii, biz Mecliste izleyemiyoruz istediğimiz kanalı, böyle bir sorunumuz var veya havaalanına gittiğimizde istediğimiz gazeteyi okuyamıyoruz. Yani buralarda böyle olunca cezaevinde böyle olmasını da normal karşılıyorum açıkçası.

Teşekkür ediyorum ben.

Dediğim gibi, emeği geçen bütün arkadaşlar sağ olsunlar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, cezaevleri daimî hâle geldi, incelemeler devam ediyor, aksaklıklar oluyor, gideriliyor falan ama yapısal bir sorundan biraz önce Sayın Metiner bahsetti. İşin doğrusu, bir kurumda kendi teftiş kurulunun raporu gereği terfi alamayan, tayin olamayan bir sürü insan var yani teftiş kurulu raporunun gereği. Örneğin, Devlet Demiryolları Teftiş Kurulu bir rapor hazırlarsa bir kişi hakkında ya da bir birim hakkında, onunla ilgili işlem yapılır.

Şimdi, Meclis sahidin millî iradenin tecelli ettiği bir yer, icrai birtakım sonuçları olması lazım verilen emeklerin. Başkanım, ben bu hususta sizin inisiyatif almanız gerektiğini düşünüyorum şahsen. Özellikle İnsan Hakları Komisyonunun raporlarıyla ilgili hiçbir takip ve yaptırım mevzuatı yok, başkalarıyla ilgili de yok ama bu bir başlangıç olabilir çünkü milletin sıkıntılılarıyla direkt ilgilenmeye çalışan, bu hususta çaba gösteren bir komisyonun birinci dereceden raporlarının yaptırımı olması gerekir. Raporu hazırladınız, hazırlayın, ne olacak yani, ne anlamı var? Oturduk, konuştuk, “Şu eksiklikler var.” dedik falan filan. Mevzuat eksikliği değil, bence sahici demokrasiye, sahidin milletin iradesine saygıya geçilmesi lazım. Bu göstermelik binaların, bu gösterişli nümayişlerin millet nezdinde bir anlamı olması lazım artık diye düşünüyorum ben. İşte, burada oyalanın, oturun, raporu konuşun yani 15 kişi mesai harcayın; anlamı yok, bunun anlamlı hâle gelmesi lazım yani İç Tüzük, Anayasa, diğer kurumlarla ilgili mevzuatın bu hususta gerçekten gözden geçirilmesi lazım. Bu bir sancıydı, ne zaman dile getiririz diye düşünüyordum ama Metiner biraz işin içine girince gerçekten işin öyle olmadığı... Türkiye Büyük Millet Meclisi, hâkimiyet bilakayduşart millet iradesine aittir ama sokakları yok milletin yönetimine ilişkin. Bir hükûmet gensoru verebiliyor ya da bir hükûmet kurabiliyor ama burada hazırlanan her şeyin anlamlı hâle gelmesi lazım bence.

Teşekkür ediyorum raporu hazırlayan arkadaşlara.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Uyarılarınız gerçekten bize güç katıyor.

Bireysel dosyalar var arkadaşlar, bu bireysel dosyaları biz Başkanlık olarak takip ediyoruz. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru verilmiş olmasıyla, Kamu Denetçiliği ve İnsan Hakları Kurumu kurulmasıyla da...

Metin Ağabey, bir şey var, onu duy da ondan sonra çık istersen.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Hemen geliyorum.

BAŞKAN – Şimdi, bu bireysel dosyaları bire bir takip ediyoruz. En son, bu 2011 yılına geldiğimizde yıllık 4 bin civarında falan geliyordu, bu sayı bu sene 1.700'e kadar düştü. Bu, hem konuların azalmasından belki olabilir hem de farklı kurumların ortaya çıkmasından da kaynaklanan... Biz bundan memnunuz da. Özellikle bu bireysel dosyaları takip ederken zaman zaman bu tür direnişlerle karşılaşmıyoruz değil. Mesela, bununla YÖK'te karşılaştığımız oldu, valiliklerde karşılaştığımız oldu ancak bizler ikinci tekdimizde yani ikinci yazımızda, ikinci ihtarımızda, genel hükümlerden istifade ederek, “Görevi kötüye kullanma suçunu işleme ihtimaliniz var.” diye de hatırlatarak ve bundan sonra şu yazı eğer gelmez ise şikâyet edeceğimizi de ifade ederek evrakları bir yerde söke söke alıyoruz, almıyoruz değil. Ama bu rapor meselesi biraz daha farklı bir konu. Rapor meselesi artık bireysel dosya takibinden çıkıyor, Meclisin genel bir iradesi hâline geliyor. O bakımdan, bunun için zorlamaları fazla yapamıyorsunuz. Onu yapmak için de mutlaka bizim kanunumuzda ve İç Tüzük'ümüzde değişiklikler lazım. Her yıl mutlaka bu İç Tüzük çalışmaları yapılır ve bizden görüş alınır. Biz listemizin ilk sırasına şunu koyarız: “Raporların etkinliği”, “talep edilen bilgilerin kesin bir şekilde verilmiş olması” hükümlerini mutlaka yazarız o metinlere. En son yine bir İç Tüzük çalışmasında da bunları yazdık ve verdik ama bu genel bir çalışmayla olmayacak gibi gözüküyor. İnşallah önümüzdeki günlerde belki bizim kendi göbeğimizi kendimiz kesmemiz lazım. Kendi teklifimizi hep birlikte hazırlayalım ve verelim. Çıkarırsa çıkar, en azından bir teklif olarak orada durur diye düşünüyorum.

Sayın Sıtkı Güvenç...

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Başkanım, ben de raporun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben de sizin bir talimatınızla Elbistan Cezaevini gezmiştim. Daha önce de Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde Başhekimlik yaptığım dönemde diş hekimi gönderiyorduk cezaevlerine. Maalesef, oradaki cezaevlerindeki diş bölümü çok yetersiz, yani malzeme yok. Bizim diş hekimleri gidiyor, orada hiçbir şey yapamadan geliyorlardı. En son Elbistan'ı ziyaretimde özellikle baktım, yine aynı şekilde devam ediyor. Aslında, ağız ve diş sağlığı bölümleri güçlendirilse, malzeme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 13

alınsa oraya giden dış hekimleri en azından ufak tefek dolguları yapşa hem rahat olur hem de dış hekimi iş yapmış olur. Yani hem işini aksatıyor hem de girip bir şey yapamıyor, onu gördüm. Özellikle onu vurgulamakta fayda var.

İkincisi, Elbistan Cezaevi dubleks cezaevi.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Hepsi genelde öyle.

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Genelde mi hepsi öyle?

Şimdi, orada sigara içenlerle içmeyenler arasında çok ciddi sorun var. Yani şimdi, belli bir saatten sonra bahçe kapısı kapanıyor. Bahçe kapısı kapanınca sigara içenler içeride sigara içiyor ya da pencerenin ağzına geliyor ve içerisi çok soğuk oluyor. Yani “Isınmıyor.” dediler ama biz petekleri kontrol ettik, aşırı derecede sıcak ama içerisi gerçekten soğuk. Sonra, üst katta yatakhane bölümü var. Ben yatakhane bölümüne çıktım, dumandan çıkılmıyor.

BAŞKAN – Oraya çekiyor, yukarı.

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Çekiyor yani böyle baca gibi, o dubleks merdivenler şey gibi çekiyor.

Ben o zaman şey önermiştim: O bahçe kapısına ikinci bir kabin yapalım sigara içme yeri gibi. Ona da kilit yapalım yine. Yalıtalım, oradan içeriye girmesin duman. Yani onların akciğerleri falan felaket olur, berbat olur o yoğunlukla. Bence buna bir önlem alınması lazım.

Bir de Cezaevi Müdürüne şunu önermiştim ben: “Yani sigara içenlerle sigara içmeyenlerin koşu alanlarını ciddi anlamda ayırın.” Yani sigara içilmeyen koşu alanları da olsun. Her odada sigara içiliyor orada. Dolayısıyla, gerçekten ciddi bir sıkıntı bence.

Yine, burada İMC Televizyonu ile ilgili gündeme geldi de, bize de orada gündeme getirdiler. Yani PKK’lı koşu alanları da ben gezdim orada. Sonra ben bu İMC Televizyonunu buldum ve birkaç gün izledim yani, hâlâ da zaman zaman gider izlerim. Buldum ve güzel programlar oluyor, açık oturumlar oluyor. Bence izlenebilecek bir kanal yani niye oradakiler bunu engelliyor, onu tam anlamış değilim. Yani Elbistan’da mesela çok talep oldu ama şey yok yani izlenebilir.

Bir de Maraş’la ilgili özel söylemek istiyorum. Türkoğlu Cezaevinde 44 kişi dağıldı, dağıtmışlar. Osmaniye’de herhâlde yeni bir cezaevi açılmış, tahminim. Çok ciddi sıkıntı var. Şimdi odada, Malatya’dan özellikle gelen birinin ailesi beni bekliyor. Buraya gelmeden evvel Cezaevleri Genel Müdürüyle görüştüm tekrar nakil yaptırabilir miyiz diye. Gerçekten bu nakiller de ziyaretlere uygun yerlerde olsa, kolay ulaşılsa bence iyi olur diye düşünüyorum. Önemli bir sorun yani Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sıtkı Bey, çok teşekkürler.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Ben bir söz almak isterim Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, vereceğim ağabey.

Elbistan’la alakalı, arkadaşlar bir daha yazsınlar oraya. Ben şimdi bir yazı yazdıracağım, oradaki dış hekiminin çalışabilecek malzemelerinin alınmasıyla alakalı olarak.

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Her yerde aynı sıkıntı var.

BAŞKAN – Her yerde, birçok yerde böyle sıkıntı var. Bunlar aslında idarecilerin kolay tedbirlerle çözebileceği konular ama maalesef... İdareci konusunu geçen toplantıda konuşmuştuk, yani birazcık da dirayetli insan lazım maalesef bu konularda.

Sigara, çok sık bize de geliyor, şikâyet olarak da geliyor zaman zaman Komisyonumuza ama kanunla “Cezaevlerinde sigara içilebilir.” hükmünü getirdik, biz getirdik bunu. Getirirken de bir tedbir almadık yani aslında orada tedbir alınması lazım. Ama zaman zaman diyoruz “Koşu alanları birleştirin, başka yerlere nakil yapın.” vesaire. Gerçekten, sigara içmeyen bir insanın sigara içilen bir koşu alanına kalması kadar büyük bir zulüm yok yani. Çok büyük sıkıntı olur. Bunu telefonla olsun yazı yazarak olsun halletmeye çalışıyoruz.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Başkanım, biz bu konularla ilgili Adalet Bakanımızla bir toplantı yapsak, belirtsek. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürüyle konuşacağız ama esas, Adalet Bakanımızla bizim bu kaygıları, talepleri ve özellikle ailelerinden uzak mahkûmların ailelerine yakın yere sevki konusunda. Çünkü Diyarbakırlı birisi ya da Ağrı’lı birisi İzmir’e gönderiliyor. O ailenin maddi durumu iyiye arada bir gidip görebiliyor, ki genelde insanların, biliyorsunuz, orta gelirli altında. Görüşemiyorlar yani aileler de cezalandırılmış oluyor. Bunları bir şekilde Adalet Bakanımızla toplantı yapıp iletsek daha uygun olur diye düşünüyorum.

SITKI GÜVENÇ (Kahramanmaraş) – Başkanım, benim odamda bekleyen... Altmış altı yıl ceza almış. Babası pir, ihtiyar bir adam. Yani altmış altı yıl ceza almış bir adam. Oğlunu ziyaret etme şansı yok.

BAŞKAN – Reşat Bey...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, Sayın Başkanım, herhâlde dilek ve temenniler bölümüne geçmiş durumdayız.

BAŞKAN – Evet, toparlayalım, son cümlelerinizi alalım.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Kısa bir şey söylemek istiyorum

Şimdi, herhâlde Adalet Bakanlığında bir yetkili buraya gelip bazı konularda bilgi verecek cezaevleriyle ilgili.

BAŞKAN – Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünü çağırmaı düşünüyorum.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, onun içerisine şunu koyabilir miyiz: Şimdi, bu suçlara bakınca, gerçi suçların burada unsuru yazılı değil ama adli 148 bin civarında bir rakam konmuş buraya. Şimdi, bunların büyük bir kısmını bağımlılıkla ilgili suçlar da oluşturuyor Sayın Başkanım, madde bağımlılığı dediğimiz, uyuşturucuyla ilgili.

Şimdi, o Cezaevleri Genel Müdürlüğünden gelecek olan vatandaş bu konuda bize bilgi verebilir mi? Yani madde bağımlılığıyla ilgili neler yapılabilir, şu anda İçişleri Bakanlığının o konuda bir çalışması var mı, yok mu? Çünkü en büyük suçları burası oluşturuyor. Birincisi.

İkincisi de, en büyük insan hakkı ihlalinin olduğu yerlerin birisi de trafik suçlarıdır. Ülkemizde trafik kazalarıyla ilgili çok ciddi can yanmaları var, çok kazalar meydana geliyor. İçişleri Bakanlığında da trafik suçlarıyla ilgili, trafikle ilgili yapılanların en azından bizim, İnsan Hakları Komisyonuna gelip bunun basına yansımış olması bile bu konunun takip

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : İnsan Hakları

Giriş :

Tarih:26/11/2014

Stenograf :

Kayıt:Kendi salonu Sayfa: 14

edildiği manasına gelebilir. Hani bazı arkadaşlar –gerçi Mehmet Bey buradan gitti de- “Yani ne yapılıyor?” falan diye... Esasında şurada gündeme getirilmiş olmasının bile ben çok büyük manası olduğu kanaatindeyim.

Şimdi, mesela ülkemizde birçok sorun var. Türkiye Büyük Millet Meclisinde işte dün itibarıyla bir komisyon daha kurduk. Araştırma komisyonlarının raporları tabii bir yerde kalıyor ama onun getirdiği ses çok farklı. Mesela madde bağımlılığıyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulmuştu. Doğru, mesela bin sayfaya yakın bir rapor oluşturduk ama onun vermiş olduğu izlenim veyahut da toplantılar, şunlar bunlar falan çok ciddi manada bir ses getirebiliyor. Bir trafik suçlarıyla ilgili, bir de madde bağımlılığıyla ilgili olarak, bununla ilgili genel müdür yardımcısı seviyesinde birisi gelip bize diğerleriyle beraber sunum yaparsa iyi olur kanaatindeyim.

BAŞKAN – Bunu koyuyor arkadaşlar.

Trafik mağdurlarıyla alakalı bir basın açıklamamız oldu geçtiğimiz haftalarda, orada, böyle, trafik mağdurları haftası varmış. Yani faydalı oldu, ondan çok memnun kaldılar trafik mağdurları.

Kemal Bey, son sözlerinizi alalım.

KEMAL AKTAŞ (Van) – Son söz.

Başkanım, bu çocukların durumuna ilişkin, raporlarımızın genelinde var, tartışıldı da biraz ama özellikle bu 6-8 Ekim olaylarından sonra tekrar yoğunlaşan bir tutuklama var çocuklara yönelik de. Bir örnek vermek istiyorum basına da yansıdığı için, sanırım sizler de bilgi sahibisiniz: Mesela Van'da 8 tane çocuk yakalandı, cezaevine kondu, tutuklandı, oradan buraya, Ankara Sincan'a sevk edildi, ertesi günü tahliye edildi. Yani şimdi, düşünün, mesela, bu aradaki mesafeyi, ailenin durumunu. Ondan sonra çocuk dışarıya bırakılıyor, tahliye olduktan sonra “Git.” diyor evine. Şimdi, böyle bir mağduriyet... Yani gerçekten ben şeyi anlayamıyorum yani daha çocuklar tutuklu, itiraz hakkı süreleri var, daha değişik şeyler var. Apar topar buraya böyle bir sevk durumu ve arkasından ikinci günü mü ne mahkemeye çıkarıldılar, tahliye oldular. Şu anda sanırım yine Van'dan Midyat Cezaevine sevk edilmiş çocuklar var. Şimdi, bunların durumlarına ilişkin, bunlar tekrardan çok daha farklı bir soruna dönüşmeden ki daha önceleri, aslında bu Hükümet döneminde biraz tartışmalarla sorun hafiflemişti ve ortadan kalktı aslında. Ortak mutabakatla belli bir formülasyon yakalanmıştı. Tekrar bunun güncelleşme durumu söz konusudur. Bu konuda biz Komisyon olarak aslında bir inceleme durumu yapabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Arkadaşlar, ben de istiyorum ki bu incelemeler hakikaten yerinde yapılsın. Bu konuda sürekli gündem de yapıyoruz. Bir karar alıyoruz, diyelim ki falanca cezaevine gideceğiz, bunun için Meclis Başkanlığından izin almak gerekiyor, Adalet Bakanlığıyla yazışıyoruz, ondan sonra valiliklere haber veriyoruz, bir sürü prosedür var. Tam hazırlanıyor, bu sefer iptaller gelmeye başlıyor. “Efendim, ben gidemeyeceğim. Benim şurada toplantım var, burada toplantım var.” kala kala bazen 2 kişi kalıyor. Hadi, biz de iptal etmek zorunda kalıyoruz ve yeniden o yazıları yaz... Bu, bizim, Meclisin, hakikaten saygınlığına da yakışmıyor. Onun için, bir şeyi karar alırsak, artık çok fazla yani bir durum olmazsa, ölüm, hastalık vesaire meşru bir mazeret olmazsa bu incelemelere katılalım arkadaşlar. Çünkü sürekli iptaller, iptaller bizi de soğutuyor işimizden. Onun için ben bu ziyaretlerin yapılmasına, incelemelerin yapılmasına taraftarım ama bunlarda birazcık daha katkı ve ciddiyet istiyorum. Bunu da ben sizlere ifade etmiş olayım.

Şimdi raporların müzakeresi tamamlandı, ayrı ayrı oylatacağım.

Tokat T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Adana Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuyla Açık Ceza İnfaz Kurumu Kampüsü İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporlar kabul edilmiştir.

Böylece gündemde görüşülecek başka madde kalmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Kapanma Saati: 12.41